

SZOBORPARKŐR

A Monda legendája

szöveg: Jolsvai András, fotó: Tanyi Adrienne

Régóta terveztem, hogy írok ezekről a marhákról ott a Tétényi úton, de úgy döntöttem, megvárom a csatlakozást a havazáshoz: elvégre a szobor, melyről beszélünk, mégiscsak egy szánkódomb tetején áll, s az az igazi, ha az olvasó is látja, hogyan fest a történet a tél közepén, amikor a dombot végre az egész évben várt hó borítja. Íme.

Az nem kérdés, hogy kell-e egy lakótelep közepére park, s hogy kell-e a park közepére szánkódomb: az ilyesmi evidencia. Amennyire tudom, minden valamirevaló pesti lakótelepen létesült ilyen, hadd örüljön a panelifjúság is felhőtlenül valaminek. Ennek a Tétényi útinak külön legendája van, mely mára mindenféle komoly elemzésekbe is beszivárgott, noha

bizonyíték persze nincsen rá: de hát egy legendának nincs is arra szüksége. A történet úgy szól, hogy ez a rész, melyet ma jobbra Bikás parknak neveznek, a lakótelep építéskor afféle lerakodóhelyként funkcionált. Aztán egy teherautó egyszer elmerült a terület közepén megbúvó mocsárban, s hogy ilyesmi ne történjen meg, ettől kezdve az építők odahordták az összes sított, törmeléket, s ebből lett aztán, az évek során (a hetvenes évek során, ha valaki nem tudná), a domb, melyet előbb a szánkózók vettek birtokukba, aztán a képzőművészet, s 1981 óta ők osztoznak a nyolc méter magas műhegyen.

Ezzel szemben az igazság az, hogy a park (első változata) *Mester Jenő* és *Karádi Gábor*

rajzasztalán született a Lakótervnel: abban is volt már domb – más kérdés, hogy a kivitelezők beledolgozták-e az építés során felhalmozott szemetet vagy sem. (Ismerve a korabeli állapotokat, nyugodtan szavazhatunk igennel.) A mocsárba vesző teherautó inkább csak mondai elem, Kőműves Kelemenné motorizált változata, de szép. *Kiss István* szobra 1980-ban készült el, és a következő évben került jelenlegi helyére.

Hogy kell-e szobor egy szánkódomb tetejére, erre a kérdésre inkább nemmel felelnék, egy szánkódomb tetején vízszintes területnek kellene lennie, egy műfennsíknak, ahol a felérkező versenyzők jól elérnek egymás mellett, s ahonnan belátják a domb alját minden irányban. De hát a döntéshozók anno másképpen látták ezt a dolgot, a szobor lassan négy évtizede díszlik itt, s a helyiek megtanultak együtt élni vele. Úgyannyira, hogy erről neveztek el előbb a dombot, aztán az egész tereket, inkább csak önmaguknak, de aztán – voltaképpen a négyes metró érkezésén – az elnevezés polgárjogot nyert a budapesti térképeken is. Valaha – vagy kétszáz éve – bevett szokás volt az efféle utca-és térelnevezés, Pest nagyobb része egy épületről vagy tereptárgyról kapta a nevét, manapság azonban nagyon ritka, hogy a hivatal így meghajoljon a spontán helyi választás előtt. Ám ez a hely régóta Bikás park, most már metrómegálló is hirdeti, holott a szobor a Monda nevet viseli, amivel a helyiek sosem törődtek. Ők három hímnemű szürkemaráhát láttak csak, elnevezték hát a területet Bikásnak, és kalap, kabát: kezdődhetett a szánkószezon.

Kiss István (*Varga Imre* mellett) a huszadik század második felének legfoglalkoztatottabb köztéri szobrásza volt, művei belepik az országot ma is, amikor egy részüket a politikai változások már a szoborparki karanténba száműzték. Ezt a három barmot ábrázoló kompozíciót nagyon szerette a művész, kilencszázhatvan és nyolcvan között több változatban is elkészítette, ez itt a legnagyobb és legkiforrottabb. A három állat szarvai között eredetileg ősi szimbólumok feszültek, a Nap, a Hold és a csillagok (ezért Monda a cím), ezeket azonban az idő vasfoga már több ízben leette róluk. (Vagy a rosszcsont szánkózók törték le, ahogy kapaszkodtak beléjük.) Így nyerte el a mű végső formáját és nevét. ●

Névjegy:

Monda, XI. ker., Bikás park

felállítva: 1981, alkotó: *Kiss István*.

HAVONTA EGY IZGALMAS RÉGÉSZETI LELET
RÉGÉSZEINK HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ
SZEMÉLYES TÖRTÉNETÉVEL

BUDAVÁRI PALOTA É ÉPÜLET
1014 BUDAPEST, SZENT GYÖRGY TÉR 2.
WWW.BTM.HU

Cs. és kir. udvari

K. u. kön. Hof-

Hangszer-

**Musik-
Instrumenten-**

GYÁR

FABRIK

STERNBERG ARMIN ÉS TESTVÉRE

